

ישעיה מזה משה

פרשת שמיני

ערב שבת כז' ניסן תשפ"ה	דף היומי בשבת: מכות יח'	גליון מס': 708
כניסת השבת: 18:36	יציאת השבת: 19:38	ר"ת: 20:40
סוף זמן ק"ש א': 8:38	סוף זמן ק"ש ב': 9:18	חצות: 12:38
סוף זמן תפילה א': 9:58	סוף זמן תפילה ב': 10:25	מנחה גדולה: 13:11

שבת מברכך חודש אייר המולד: יהיה בליל שני בשעה 8 בערב, 30 דקות ו 2 חלקים ראש חודש יחול בימים שני ושלישי

היה משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה ואין איש יכול להגיע לדרגתו בזה, אבל המדרגה השניה של ענוה ובושה שהיא שברון לב מתוך שפלות עצמו, לזה הגיע רק אהרן שהיה שבור בקרבו לשברי שברים, ונתקיים בו מאמר הכתוב "לב נשבר ונדכה" פרוש שהוא שבור ומבויש בפועל מתוך שפלותו, שאז "אלוקים לא תבוה", והוא אשר המשיך את השראת השכינה ע"י קרבנותיו ועבודתו, כי זבחי אלוקים רוח נשברה.

וכמאמר מרן אדמו"ר בב"א זי"ע על הפסוק "יהי ביום השמיני" שכבר עמדו המפרשים עליו מדוע כתיב ויהי לשון צער, וביאר שהצער היה על כך שמשה רבינו לא היה לו את שברון הלב של אהרן כיוון שלא היתה לו שייכות לשום חטא, ולפיכך לא היתה השראת השכינה ע"י קרבנותיו. (נתיבות שלום)

פניני הפרשה

- "יין ושכר אל תשת, אתה ובניך אתך, בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדורותיכם. ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור. ולהורות את בני ישראל" ...
- העיר בעניין זה הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ: בפסוק שלפנינו מצוי קו מפסיק אחרי המלים "אל תשת" ובין המילים "אתה ובניך". בכך באים חכמי המסורה לרמוז שקיימים מקרים ומצבים בחיי האדם שבהם שתית יין ושכר מותרת ואפילו רצויה:
- בשמחת נישואין ככתוב: "אתה ובניך אתך"
 - בשמחה של חנוכה בית, ככתוב: "בבואכם אל אהל מועד"
 - בשמחת הוריה (כשקם ממחלה מסוכנת) ככתוב: "ולא תמותו"
 - בסעודת ברית מילה ככתוב: "חוקת עולם", ובמצות מילה נאמר: "והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם"
 - בקדוש ובהבדלה ככתוב: "ולהבדיל בין הקודש ובין החול"
 - בשמחת פורים ככתוב: "ובין הטמא ובין הטהור" רמז להבדלה בין המן הרשע למרדכי הצדיק.
 - בסיום מסכת או סדר ככתוב: "ולהורות את בני ישראל".

קרב אל המזבח (ז, ט)

רש"י: שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת. אמר לו משה לאהרן: לאמיתו של דבר אני הייתי אמור להיות כהן גדול ורק משום שהייתי בוש ואמרתי "שלח נא ביד תשלח" (שמות ד, יג) לכך עברה הכהונה וניתנה לך (עיין זבחים קב) לפיכך אם גם אתה תהיה בוש יצטרכו למנות שלישי לכהן גדול, על כן "קרב אל המזבח".

"לכך" - כלומר, מסיבה זאת גופא - "נבחרת". (מגלה עמוקות)

"ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם" י א

אמרו משמו של בעל הדרושי הרי"ם:

עיקר הכח והקדושה שיש במעשה המצוה של האדם הם אך ורק כאשר נעשה מכח ציווי ה'. לפיכך, גם אם יעשה האדם מעשה נורא ונשגב, ע"י ששיג ויבין בסודות התורה וטעמיה, מכל מקום אין בכך כל קדושה, כי חסר כאן "ציווי ה'".

שהרי, נדב ואביהוא שני בני אהרן צדיקים גדולים היו, ואת כל מעשיהם עשו לשם שמים, ובכל זאת חטאם הגדול היה כיוון שבמעשה שעשו היה חסר "ציווי ה'" וזהו שנאמר "ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם" (טללי אורות)

למה אתה בוש לכך נבחרת

"ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך". איתא בתורת כהנים שראה אהרן דמות עגל על גבי המזבח, ולכך בוש וירא לגשת, אמר לו משה, קרב אל המזבח, למה אתה בוש לכך נבחרת. וצריך ביאור בזה, מדוע באמת לא יתבייש, מאחר שהיתה לו איזה שייכות לחטא העגל, שאף בעצם החטא לא חטא מכל מקום שייכות כלשהי היתה לו, ומדוע לא

יהיה בוש.

והעניין, על פי מה שאמרו חז"ל על חטא העגל "לא חטאו ישראל אלא להורות תשובה לרבים", והרי שבעצם מעשה העגל לא היתה להם בחירה על כך והיה זה רצון ה' כדי להורות תשובה לרבים. ועיקר החטא היה המחולות סביב העגל, כמו שנכתב שם "ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות", היינו שלאחר מכן עוד היו שמחים. אצל יהודי גם אם נכשל וחטא, הרי הוא שבור בקרבו אחר כך לשברים, ובמעשה העגל לא רק שלא היו שבורים אלא עוד עשו מחולות, זהו עיקר החטא.

ולכן אמר משה לאהרן למה אתה בוש לכך נבחרת, כיוון שאהרן היה שבור בקרבו בתכלית מחמת שייכותו לחטא, ובמחולות לא היתה לו כל יד, ועצם החטא היה בהכרח (שלא היתה להם בחירה כנ"ל), אם כן למה אתה בוש, הרי עיקר החטא היה השמחה והמחולות סביב העגל ולזה אין לך שום שייכות.

והנה בפרוש למה אתה בוש לכך נבחרת איתא בליקוטי תורה מהרה"ק ר' חיים ויטל, שלכך בחרו בך לכהונה מכל חבריך מפני שאתה בוש, שאתה עניו ושבור בקרבך, ובמדה זו אתה גדול מכולם, לכך נבחרת. ולכאורה צריך ביאור שהרי על משה רבינו נאמר "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה", וכל האדם כולל אפילו את אהרן, שמשה רבינו גדול מאהרן בענוה, ומדוע נבחר אהרן לכהונה משום שהוא בוש ועניו ולא משה?

ויש לומר על פי מה שכתוב בספרים הקדושים שיש ב' בחינות בהשראת שכינה מתוך ענוה ובושה, יש שהאדם מתבטל כאין וכאפס מתוך גדלות הבורא, שרואה את גדלות הבורא שהוא אין סוף ואין תכלית, ומתוך כך נוכח באפסיותו ומרגיש עצמו אין ואפס המוחלט.

ויש בחינת ענוה ובושה מתוך שפלות עצמו, שיודע את חטאיו ומעשיו הרעים, ומתוך שפלות עצמו נשבר לבו בקרבו לגמרי. וב' מדרגות אלו הם עניין משה ואהרן, משה היה בדרגת 'תמונת ה' יביט', שהשיג את המדרגה העליונה בהכרת גדלות הבורא, ומתוך כך היה אין ואפס המוחלט בעיני עצמו בתכלית הענוה, וכמאמר חז"ל "כ"ד מוכי שחין ונפשו של משה נמוכה מכולם".

אבל אהרן היה בבחינה ה' של ענוה, שברון לב מתוך שפלות עצמו, שכך סיבב הקב"ה מסבב הסביבות שחטא העגל יהיה ע"י אהרן, בכדי שע"י זה יגיע אהרן למדרגה הגדולה ביותר של שברון לב מתוך שפלות עצמו. והיינו שבמדרגת התבטלות מתוך גדלות הבורא, בזה

“וירד מעשות החטאת”

האדם צריך לראות שיהיה לבו נשבר בקרבו מעשות החטאת ממה שפגם ומה שחטא, במקום שבועלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד וזדונות נעשות לו כזכויות, וזהו **וירד מעשות החטאת** - כשאדם לבו נשבר בקרבו ועושה תשובה על מה שחטא אז **העולה והשלמים** - יכול להעלות ולהשלים החטא בעצמו כי זדונות נעשים לו כזכויות.

(אדמו"ר רבי יצחק מביאנאן (דברי נחומים).

ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם ותצא אש מלפני ה' וגו'.

יש לומר על פי שכתבתי על הכתוב **“כי תצא אש ומצאה קוצים”**, העיקר חם לבי בקרבי דוקא, אבל התלהבות אש היוצא לחוץ לא יעלה בידו כלום רק קוצים ודרדרים תצמיח לו עייש בפרשת משפטים, וכן **“מלאתך ודמעך לא תאחר”**, מה שאתה מלא בתורה ושופך דמעות לפני ה' ראוי שלא להראות לאחרים עיין שם, וזהו כאן אשר הקריבו לפני ה' אש זרה, רצה לומר התלהבות להראות לזרים שהוא יהירות וגיאות, כמו שפירש רש"י על הכתוב המדבר בנדב ואביהו (שמות כ"ד) ויחזו וגו' בלב גס, וזהו **ואש על המזבח תוקד בו** - בלבו בפנים ואינו מראה לזרים, התלהבות זו יש לה קיום ולא **תכהה** ולכך ותצא אש מלפני ה', רצה לומר ולא אש שלפני זרים והבן. (דברי ישראל).

“ואכלתי חטאת היום היטב בעיני ה'”

נראה לבאר עניין דעת משה שלא היה מחלק בין קדשי שעה לקדושי דורות על פי ששמעתי מאמו"ר וצ"ל עניין מה שקצף משה כל כך על מה שלא אכלו החטאת, ואמר כי נודע מאמרם ז"ל על השעיר ראש חודש שנאמר בו חטאת לה', אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי על שמיעטתי את הירח, ולכן אם היו אוכלים החטאת הוזה היה התיקון על פגם מיעוט הירח, כי הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים כביכול, והיה אור הלבנה כאור החמה והיה התיקון של מיעוט הירח וממילא לא היה נצרך עוד הפעם לשעיר ראש חודש לכפר על מיעוט הירח, אם כן שעיר ראש חודש הוא נמי רק ק' דשי שעה שמותר לאכול באנינות ולכן קצף עליהם ואמר מדוע לא אכלתם את החטאת וכו' כי משה היה עומד ומצפה שיהיה התיקון והיה רק קדשי שעה, אמנם אהרון ובניו ראו עיניהם שלא יהיה עתה התיקון כי כבר היה קרוב לתיקון ונתקלקל הדבר על ידי חטא נדב ואביהווא כמבואר בזהר פרשה זו דף לו וראו שמעתה יתאחר התיקון עד עת קץ, ולכן הוא שעיר ראש חודש ק' דשי דורות ואין למדין מן קדשי שעה. יהי רצון שיתוקן הדבר במהרה בימינו. (אדמו"ר רבי חיים מאיר יחיאל ממאנגליניצא (תפארת חיים).

“אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור”

יש לדייק על לשון 'אך', ונראה לבאר דאיתא ברמב"ם (סוף הלכות מקואות) וזה לשונו, וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים, אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכונת הלב, ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל עיין שם, נמצא מדבריו שהעיקר תלוי בכונת הלב בטבילה במי הדעת כמו שכתב שם הרמב"ם, וזה הרמז בפסוק 'אך' היינו כל אכין ורקין מיעוטים, היינו 'אך' שממעט עצמו ומשפיל עצמו ועושה תשובה בהכנעת הלב או **מעין ומקוה מים יהיה טהור**, אבל בלי 'אך' לא טהור וזה נכון. (דברי מאיר).

וידם אהרן... (י, ג)

מה היה לו לומר? “וביום השמיני ימול בשר ערלתו” (מדרש פליאה) מה פירושם של דברים?

אלא מצינו במדרש ששאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: איזה מעשים נאים - של הקב"ה, או של בני האדם? הראה לו רבי עקיבא שיבולים וגלוסקאות, לראייה שכל מעשי בראשית צריכים הם תיקון על ידי האדם, וכך האדם קוצר את החיטים, טוחן, לש ואופה מהם גלוסקאות, לאחר מכן, הוסיף טורנוסרופוס הרשע ושאל על מצות המילה למה לא נברא האדם מהול?

השיב לו רבי עקיבא, שהמילה וכל יתר המצוות נתנו כדי לצרף בהן את הבריות. הרי שמצוה מילה מוכיחה שכל מעשי בראשית צריכים מעשה בני אדם כדי להשלימם. ומכאן, לכאורה, שנדב ואביהווא היטיבו אשר עשו כאשר הוסיפו לאש מן השמיים גם אש מן ההדיוט,

“ואת החזיר פי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר וכו'” (י.א.ז)

מסופר, שהגה"ק בעל הלבושי שרד זי"ע הגיע פעם אל הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז זי"ע לבקרו. האחרון כיבד את אורחו לומר דברי תורה. לאחר השתהות מה, נענה ואמר: ידוע שתפקידו של כל אדם בעוה"ז, הוא להתחזק ולהתקדם בדרך עבודת ה'. אך קורה לפעמים שבעקבות חטא כלשהוא נופל האדם מדרגתו. אז אל יפול האדם ח"ו לידי יאוש כתוצאה מנפילתו, אלא ידמה בנפשו שחזור קצת לאחוריו בכדי שיוכל לקפוץ יותר למרחוק, משל למה הדבר דומה: למי שבדרך הילוכו הזדמן לו בור עמוק, חייב הוא לחזור כמה צעדים לאחוריו, בכדי שיוכל לקפוץ לעברו השני של הבור.

זהו פירושו של הפסוק: **“ואת החזיר”** - מרמז למי שנאלץ לחזור קצת לאחוריו כשנכשל בחטא **“כי מפריס פרסה הוא”** - עליו לדעת שכל זה הוא כאמצעי על מנת לחזור בתשובה ולהתקדם ביתר שאת ובחיוזק כוחותיו בעבודת ה'. **“והוא גרה לא יגר”** - שח"ו לא יעלה על דעתו “לגור” ולהשאר במקום שפגם...

“אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור”

פירש רש"י המחוברים לקרקע אין מקבלים טומאה.

אף שיש חשש לאכול או לשכב וכדומה עם החולה במיני חולי ר"ל שלא יזיק לו, אע"פ כן הנה אנו רואים בחוש שהטבילה במקוה שטובלין בו כל אדם בריאים וחולים אינו מזיק חלילה, והוא כי מקוה אינו מקבל שום טומאה ונגע. (דברי ישראל).

“ויאמר משה אל אהרון”

איתא בשה"ק אמרי יהודה פרשת צו **“ויאמר משה אל אהרון קרב אל המזבח”** פירש רש"י ז"ל שהיה אהרון בוש וירא לגשת וכו' ויש להבין העניין

שהיה בוש וגם ירא, ואפשר לומר על פי מה ששמעתי פירוש על מאמר דוד המלך ע"ה 'הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד', שאם נמחל לאדם החטא או שוב אין בא החטא על מחשבתו ואינו זוכרו, ואם החטא בא על מחשבתו זה סימן שעדיין לא נמחל לו, וזה שהתפלל דוד המלך עליו השלום "הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני", לקיים וחטאתי נגדי תמיד. ולא קשה שהרי אם אין עולה מעצמו על מחשבתו הרי סימן שכבר נמחל לו כנ"ל אם בדקות ודקות (כמו למשל בגד שנתלכלך בטיט שוב הבגד נקי אבל מכל מקום יש כתם דק ואם חפץ לנקות היטב אז עושה עוד פעולה להסיר גם הכתם הזה וכן נשאר אחר כך עוד כתם דק וקשה לראות זה וכן נשאר אחר כך עוד כתם דק וקשה להראות מזה הקודם) ואם כן מר אמר חדא ומר אמר חדא.

וראייה לדברי כאשר נדייק במילין דרבנן בדברי קדשו של הנועם **אלימלך** שאומר נופלים מחשבות וכו'. והיינו נופלים מעצמן כנ"ל וזה הוא בעת שלא נמחל עדיין, וכן יעיין וידקדק באמרי יהודה שכתב בשם האומר בזה הלשון כי אם נמחל וכו' אין בא. והיינו בא מעצמו על דעתו אבל מכל מקום טוב שהאדם יתן דעתו לזכור לחיים וחטאתי וכו', ועוד שם ואם החטא "בא" על מחשבתו דקדק לומר בא היינו מעצמו והוא כנ"ל. ונכון עתה מאוד מה שמפרש שם באמרי יהודה ותשליך וכו' אשר לא יזכרו וכו' ולא יעלו על לב וכו' היינו שלא יעלו מעצמן על לב, כי היה זה לסימן בעצמו כנ"ל כדי לתקן יותר ויותר, ובכן צדקו מאוד דבריו שם ודברי מרן בנועם אלימלך מעידין על אמיתית הדברים. ומעתה מה מאוד ימתקו לחיך האדם דבריו שם באמרי יהודה שהיה אהרון בוש וכו' על ידי זה ירא לגשת ואמר לו אהרן וכו' עיין שם דבריו הקדושים.

(אמרי שר)

שהרי אף אש מן השמים צריכה תיקון בני אדם! זו הטענה שיכול היה אהרן לטעון: הרי נאמר "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", ואם כן מכאן יכלו בני להסיק את הצורך באש מן ההדיוט, ולמה נענשו? **אלא שבאמת, מוסיף ומבאר הגאון בעל "ישועות מלכו",** אין זו טענה, שכן אף שמצוה להביא מן ההדיוט זה רק לאחר שנתחנך המשכן, אבל ביום שנתחנך, שהיתה שמחה לפניו כיום שנבראו בו שמים וארץ, היה אז מעין בריאת שמים וארץ, שהיתה בלי איתערותא דלתתא, וביום זה לא היו צריכים להביא מן ההדיוט, **אלא היתה "אש זרה אשר לא ציוה ה'!"**

(הגה"ק רבי יהושע מקוטנא ז"ע)

ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה. (י, ו)

ביאור הפסוק על פי מה שנאמר בפרשת עקב (דברים ח, ה): "כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מייסרך", וכתבו המפרשים, שטבע האב הוא, שאף אם יחרה אפו בבנו ומבקש ליסרו בכדי לחנכו לא ימסרנו לאדם אחר, פן יוסיף ויכנו מעבר לנדרש, אלא מכה אותו בעצמו. וכך אכן מצינו שמיתת בני אדם היא על ידי מלאך המוות, שהוא שליח, ואילו מיתת צדיקים היא על ידי הקב"ה בעצמו, וכמו שנאמר שמשו רבינו מת במיתת נשיקה. ואף כאן, הכתוב בא להפליג בתיאור צדקתם של נדב ואביהו, כדי שיתעורר העם בבכי רב, ועל כן אמר להם: "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה' ", כלומר, מכיון ששרף אותם ה' בכבודו ובעצמו, אות הוא שהם היו צדיקים, ולכן ודאי שראוי לבכות על מיתתם.

(הגה"ק בעל שערי תורה ז"ע)

"ושכר אל תשת" (י, ט)

רמז נאה מובא בספר **"על התורה"** ואם שתה כדי רביעית - אסור להתפלל - תפלת שיכור תועבה.

את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם" (יא, ד)

"בכלי יקר" פירש דבר נפלא, מדוע צריך להגיד לנו הפסוק באופן מיוחד שבהמות אלו טמאות, הרי אין להן את שני סימני הטהרה וממילא בודאי שהן טמאות. **אלא,** אומר ה"כלי יקר", שבוה שיש להן סימן טהרה אחד מוסיף טומאה על טומאתו בגלל צביעותו וזיפנותו כי יותר מסוכנים הצבועים מאשר הרשעים המוצהרים. מטומאה גמורה כל אדם מתרחק, אבל אלו שמראים את עצמם כאילו הם עם סימני טהרה, ובתוך תוכם מושחתים הם, על ידי זה לוכדים ברשעם ומקלקלים את האחרים.

"כל אשר לו סנפיר וקשקשת" (יא, ט)

בספר "נפש דוד" אומר הרב דוד טעבלי זצ"ל, שתלמידי חכמים נמשלו לדגים שחיותם במים, כך תלמידי חכמים חיותם מהתורה שנמשלה למים.

ויש לרמוז בזה את סימני תלמיד חכם. מי שלומד תורה לשמה ולא בשביל להתפאר, הרי סימני טהרה שלו הם: סנפיר וקשקשת.

סנפיר - שונא פאר.

קשקשת - כס כסת. שמכסה ומצניע את עצמו ואינו מתפאר בתורתו.

"מכל האוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא" (יא, לד)

המילה "יבוא" כתובה עם ו'. למרות שבדרך כלל בכל התורה כתובה מילה זו - חסרה. **הסביר הגר"ח קנייבסקי זצ"ל** בספרו "טעמא דקרא" שזה בא לרמוז שיש עוד ו' משקין שמכשירין לקבל טומאה חוץ ממים.

"ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו."

פירושי להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה.

איתא בתורת כהנים שראה אהרן דמות עגל על גבי המזבח, ולכן בוש וירא לגשת, אמר לו משה, קרב אל המזבח, למה אתה בוש לכך נבחרת.

וזה שרמו הכתוב ויקרב אהרן אל המזבח - ואז ראה אהרן את עגל הזהב, וישחט את עגל החטאת - אהרן שחט את עגל החטאת, וע"י זה נשחט גם עגל הזהב אשר לו - שנוקף לחובתו. (חרושי ישמח משה)

"ויאמר אל אהרן קח לך עגל... לחטאת... ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו... ועגל... לעלה"

מדוע היה העגל של אהרן לחטאת ואילו אצל ישראל היה העגל לעולה?

הנה, חטאו של אהרן היה רק **במעשה,** שהרי מחשבתו וכוונתו היו לשם שמים. לפיכך דין הוא שיביא חטאת, [כדין שוגג שחטאו הוא במעשה ולא במחשבה], לכפר על מעשה העגל.

לעומת זאת, חטאם של ישראל היה איפכא. אמרו חז"ל לא עשו ישראל את העגל ולא היו ראויין לאותו מעשה אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה. **אם כן,** לכאורה לא חטאו במעשה, כי אם **במחשבה** שהרי במחשבתם לא נתכוונו לעשות המעשה אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה. לפיכך נצטוו להביא עולה המכפרת על הרהור הלב. (חתם סופר)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

"וירד מעשות החטאת"

האדם צריך לראות שיהיה לבו נשבר בקרבו מעשות החטאת ממה שפגם ומה שחטא, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד וזדונות נעשות לו כזכויות, וזהו **וירד מעשות החטאת** - כשאדם לבו נשבר בקרבו ועושה תשובה על מה שחטא אז **והעולה והשלמים** - יכול להעלות ולהשלים החטא בעצמו כי זדונות נעשים לו כזכויות. (אדמו"ר רבי יצחק מבאיאן)(דברי נחומים).

"ואכלתי חטאת היום היטב בעיני ה'"

נראה לבאר עניין דעת משה שלא היה מחלק בין ק' דשי שעה לקודשי דורות על פי ששמעתי מאדמו"ר זצ"ל עניין מה שקצף משה כל כך על מה שלא אכלו החטאת, ואמר כי נודע מאמרם ז"ל על השעיר ראש חודש שנאמר בו חטאת לה', אמר הקב"ה הביאו כפרה עלי על שמייעטתי את הירח, ולכן אם היו אוכלים החטאת הוזה היה התיקון על פגם מיעוט הירח, כי הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים כביכול, והיה אור הלבנה כאור החמה והיה התיקון של מיעוט הירח וממילא לא היה נצרך עוד הפעם לשעיר ראש חודש לכפר על מיעוט הירח, אם כן שעיר ראש חודש הוא נמי רק ק' דשי שעה שמותר לאכול באנינות ולכן קצף עליהם ואמר מדוע לא אכלתם את החטאת וכו' כי משה היה עומד ומצפה שיהיה התיקון והיה רק קדשי שעה, אמנם אהרון ובניו ראו עיניהם שלא יהיה עתה התיקון כי כבר היה קרוב לתיקון ונתקלקל הדבר על ידי חטא נדב ואביהוא כמבואר בזהר פרשה זו דף לו וראו שמעתה יתאחר התיקון עד עת קץ, ולכן הוא שעיר ראש חודש ק' דשי דורות ואין למדין מן קדשי שעה. יהי רצון שיתוקן הדבר במהרה בימינו. (אדמו"ר רבי חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא) (תפארת חיים).

"אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור"

יש לדייק על לשון 'אך', ונראה לבאר דאיתא ברמב"ם (סוף הלכות מקואות) וזה לשונו, וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים, אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכוונת הלב, ולפיכך אמרו חכמים טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל עיין שם, נמצא מדבריו שהעיקר תלוי בכוונת הלב בטבילה במי הדעת כמו שכתב שם הרמב"ם, וזה הרמז בפסוק 'אך' היינו כל אכין ורקין מיעוטים, היינו 'אך' שממעט עצמו ומשפיל עצמו ועושה תשובה בהכנעת הלב אז **מעין ומקוה מים יהיה טהור,** אבל בלי 'אך' לא טהור וזה נכון.

(דברי מאיר).

"וְאֵת הַיְתֵרֹת מִן הַכֶּבֶד מִן הַחֲטָאת"

פירוש: כאשר אדם רודף אחר מותרות הכבוד, ידע אשר זהו "מן החטאת", שעוד לא תקן מעשיו ושב מחטאתיו.

(מאמר מרדכי)

”והתקדשתם והייתם קדושים”

יש לפרש על פי מה שכתוב (פסחים ג): לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. זהו והתקדשתם - פירוש תעשו עצמיכם כאילו הייתם קדושים (התקדשתם מלשון התפעל על דרך שכתוב "יש מתעשר ואין כל" שעושה עצמו כעשיר) ותעסקו בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, וע"י זה והייתם קדושים - שמתוך שלא לשמה בא לשמה. (ר' הלל מקולומיאה)

זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'

אם יהודי עושה את המצוות מפני שה' ציוה אותו ולא מפני טעם אחר, אזי זוכה להרגיש טעם ונועם האמיתי שבהן, וזהו "זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו" - היינו שתעשו את המצוות משום שכך ציוה השי"ת וממילא "וירא אליכם כבוד ה'" שיתגלה לכם האור בעבודתכם. (הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א)

מדברי הרה"ק משה זאב כץ זצ"ל

העולם אומרים "ה' יעזור" - "ה' עוזר". צריך להבין שעזרה זו לא באה בדרך קסם או ע"י מלאך היורד מן השמים ומראה בגלוי את העזרה, אלא שהקב"ה מגלגל את העזרה בדרך גשמית דהיינו ע"י בני אדם וכד'. לדוגמא אדם הפונה לגמ"ח לקבל הלוואה ומייחל לעזרת הקב"ה לאישור ההלוואה, אזי אם חברי הגמ"ח ימליצו לתת לו את הגמ"ח זה ברור שהייתה כאן עזרה מהקב"ה.

על זו הדרך צריך להבין שכל מה שאנו רואים או שומעים הוא לא בדרך מקרה, אלא זה גילוי של מה שהקב"ה רוצה להראות או להשמיע לאותו אדם, ורק מי שמדקדק בזה יכול לראות את השגחת הקב"ה עליו, ומי שלא מדקדק בזה לא רואה כלום.

בעניין זה היה הרב רגיל לספר על ר' זושא שהתמקח עם סוחר גוי על קניית חפץ מסוים ואמר לו הגוי "שפר את עצמך" וכוונתו הייתה שיוסיף קצת במחיר, אבל ר' זושא שמע זאת נאנח שאפילו גוי רואה בי שאני צריך הוא להשתפר.

סיפורים לשבת

הברכות נתונות בידך

מסופר: הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק הלך פעם עם אדם נוסף, בדרך הוא שמע בת קול מן השמיים שהכריזה: "מי שיעזור לרבי שמעלקא מניקלשבורג יקבל שכר רב מן השמיים". "האם שמעת משהו?" שאל רבי אלימלך את האדם שהלך עמו. "לא, לא שמעתי מאומה" השיב הלה. רבי אלימלך הבין שהבת קול מן השמים כוון לאזניו, ומיהר לעשות את דרכו לניקלשבורג. מיד כשהגיע לעיירה הוא ניגש לביתו של הרה"ק רבי שמעלקא זיע"א, רבי שמעלקא שמח לקראתו סיפר לו בצער, כי תושבי המקום נטו מדרך הישר, וכי למרות בקשותיו ותוכחותיו הם ממשיכים לחטוא. "לא רק שהם לא מתחרטים על מעשיהם, הם צוחקים עליי ורודפים אותי בשל דבריי", אמר בעוגמה. "האם אוכל לנאום בבית הכנסת שלך?" ביקש ממנו רבי אלימלך. בתחילה היסס רבי שמעלקא. "מדוע תרצה לעשות זאת? אני דורש לפנייהם מדי שבת בשבתך אך דבריי נופלים על אוזניים אטומות" לבסוף נעתר הרב לבקשתו.

בשעה המיועדת הגיעו לבית הכנסת מספר גדול של אנשים ונשים, בעיקר מתוך סקרנות לשמוע את דרשותיו של הדרשן החדש. מיד עם עלייתו אל הבמה, החל רבי אלימלך להוכיח בפלפולים על גבי פלפולים, כי למעשה העבירות שביצעו לא היו גרועות כל כך. הוא ציטט קטעי פסוקים ומדרשים כדי להוכיח, כביכול, כי אין כל פגם במעשיהם. רבי אלימלך סיים את דבריו וירד מן הבימה, לא לפני שביקש מכולם לשוב ולהתכנס למחרת כדי לשמוע את המשך הדרשה. השמועה פשטה בעיירה חיש מהר. למחרת באותה שעה היה בית הכנסת מלא וגדוש ביהודים נלהבים, שביקשו לשמוע עוד היתרים מפיו של הדרשן החדש. אך הפעם, במקום להמשיך בסתם

פלפולים, החל רבי אלימלך להוכיח אותם בעדינות אך בתקיפות. הוא ציטט להם את הפסוקים בשלימותם, הביא להם את דברי החכמים מן התלמוד ומספרי ההלכות, והוכיח להם עד כמה חשוב לקיים כל מצווה ומצווה בשלימותה. בשפתו המיוחדת הוא שיכנע אותם כי הם טעו ונטו מדרך האלוקים, וכי עליהם להתחרט על כל מעשיהם. דבריו נכנסו ללב השומעים. הם התחרטו באמת ובתמים על מעשיהם הרעים. "הרי זה בדיוק מה שרב העיר, רבי שמעלקא, היה אומר לנו מדי שבת" הם אמרו לעצמם. "הבה ניגש ונתנצל בפניו ונבקש את סליחתו על הצרות שגרמנו לו".

רבי שמעלקא הודה לרבי אלימלך, ורבי אלימלך נפרד ממנו והלך לדרכו שמח וטוב לב. בדרך הוא שמע קול נוסף שיצא מן השמיים. "בשכר זה שהגנת על רבי שמעלקא, תזכה כי את כל מי שתברך היום יבורך מן השמיים". הוא שמח לשמוע זאת והמשיך בדרכו, אך ראו זה פלא, הדרך הייתה שוממה ואיש לא היה בה. רבי אלימלך החל למהר בדרכו. הוא ידע שהוא יכול לברך עד שהחמה תשקע. אך הדרך עברה בין שדות, יערות ופרדסים, הוא נתקל בפרות ובכבשים, אך לא ביהודי אחד. בדקות האחרונות לפני ששקעה השמש הוא ראה אישה אחת עובדת בשדה. הוא רץ לעברה והחל להמטיר עליה צרור של ברכות. "שאלוקים יברך אותך מן השמיים, ויתן לך עושר, ובריאות, וילדים, ופרנסה טובה, האישה נבהלה מהאדם הזר ומברכותיו והחלה לברוח. "אל תחששי, אינני אדם רע" הרגיע אותה רבי אלימלך ובירך אותה שוב בברכות עד בלי די.

לא חלף זמן רב ומזלם של האישה ובעלה החל לפרוח. תוך זמן קצר הם הפכו להיות אנשים מאוד עשירים. את ביתם הם פתחו לרווחה לפני עניי העיר, ולכל מטרת צדקה היו נותנים בחפץ לב. כל עני שהתדפק על דלתות ביתם היה מקבל נדבה הגונה מהמשרת שעמד בדלת, וכאשר היה מדובר בסכום גדול יותר, בעל הבית בעצמו היה מבקש לשמוע פרטים נוספים ומעניק כפי הבנתו.

חלפו שנים, ולרבי אלימלך נודע על משפחה יהודיה שהושלכה לכלא. לאחר בירור נודע לו כי אב המשפחה היה חייב לפריץ המקומי סכום גדול מאד של חמש מאות מטבעות זהב. הוא החליט להציל אותם החל לנדוד מעיר לעיר כדי להשיג את הכסף. במהלך נדודיו הגיע גם לאותה העיר שם התגוררו האישה ובעלה. הוא נקש על הדלת וביקש לדבר עם בעל הבית, אך כשהאישה ראתה אותו היא נפלה והתעלפה, "הנה אליהו הנביא, שבירך אותי לפני שנים רבות!" קראה לבעלה באימה. "הוא בא לקחת חזרה את כספנו ואת כל רכושנו". "אל תדאגי" אמר רבי אלימלך, "אינני אליהו הנביא, ובאתי לכאן כדי לבקש מכם שתתרמו למען פדיון שבויים". "לכמה כסף אתה זקוק?" שאל בעל הבית. כשרבי אלימלך נקב בסכום חמש מאות מטבעות זהב לא נבהל האיש כלל וכלל, אלא מיהר לגשת אל הכספת ולהוציא את כל הסכום. "הנה, בזכות ברכתך הפכנו להיות אנשים עשירים, אנא קח את צרור המטבעות ולא תצטרך לנדוד עוד". אך רבי אלימלך סירב. "ברצוני לזכות עוד יהודים במצווה החשובה", נימק. לאחר הפצרות רבי אלימלך נעתר לקחת את מחצית הסכום, נפרד מהם בלבביות והמשיך לדרכו.

כאשר הגיע זמנו של הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א להתגלות, ביקש אחיו הרה"ק רבי זושא זיע"א לשמשו, אולם רבי אלימלך סירב. שאל רבי זושא את אחיו מדוע אינך מסכים? והרי אפילו במשה רבנו אנו רואים שהיה משמש את אהרן ואת בניו, שכך כתוב "ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים". השיב רבי אלימלך דוקא משום כך אינני מסכים, שהרי בפסוק הקודם כתוב "ויואמר משה אל העדה זה הדבר אשר ציוה ה' לעשות", מכאן מוכח, שמשנה רבנו טרח להודיע לעדה שכך נצטווה מפי הקב"ה, ובלי ציווי מפורש אסור היו לו לשמשם.